

Hullámok hátán hét napig

(szubjektív élménybeszámoló életem első vizitúrájáról)

2004. június 24-30.

Írta: Kesik László

Ajánlás:

Az írást unokáimnak ajánlom. Túravezetőnk ugyanis mindig arra hivatkozott, hogy „majd amikor az unokáinknak mesélünk erről a túráról...”. Az unokáimnak most nem tudok mesélni, mert elég távol vannak. Nem térben, hanem időben – a nagyobbik fiam még csak tizenhárom éves lévén. Úgyhogy egyelőre csak így tudok mesélni leendő unokáimnak: leírom az élményeket. Remélem megérem, hogy saját maguk el is tudják olvasni.

1. Előszó

Midőn ezt írom, egy hét telt el azóta, hogy Tiszaújvárosban utoljára adtuk elő a kikötés jól begyakorolt rituáléját és ezzel véget ért életem (és többeké) első, komolyabbnak nevezhető vizitúrája. Az azóta eltelt egy hét elegendő ahhoz, hogy az élmények lassan leülledjenek, mint az evezőink által felkavart homokszemek, s még nem olyan hosszú idő ahhoz, hogy a részletek úgy süppedjenek tova a feledés homályába, mint jobb sorsra érdemes strandpucsom a tiszadai szabadstrand iszapjába.

Amit leírok, azok szubjektív emlékképek, ahogy én láttam, átéltem a túra hét napját. Mások talán másra emlékeznek, bennem ezek az élmények hagyták meg lenyomatukat. S azért írom le őket, mert bár a fényképek és a videofelvételek is rögzítik az eseményeket, de csak a képeket, hangokat. Nem képesek rögzíteni a gondolatokat. Rögzítik a látvány színeit, de nem képesek rögzíteni az élmények színeit. Én most megpróbálom.

2. Apu hogy megy be...?

Ha a – kellő tapasztalatokkal nem rendelkező – ember végiggondolja, hogy mire lehet szüksége egy egyhetes, vadkempingezéssel tervezett túrához, hát szép lista kerekedik belőle. Kovács Lajos túravezetőnk (a későbbiekben az egyszerűség kedvéért Lajos) segített is nekünk szegény, gyakorlatlan túrázóknak és egy oldalas (apró betű, feles sortáv) kézzel írt listát bocsátott rendelkezésünkre a nélkülözhetetlen felszerelésekről. És ki merné egy túravezető tapasztalatait megkérdőjelezni? (Már az előzetes felkészítés során fényképes kvízzjátékkal hívta fel a figyelmünket arra, hogy milyen következményei lehetnek a kellő felszerelés – például a kisszék – hiányának.) Az óvatosabb turista – mint én is – még megtoldja ezzel-azzal a listát, mert hát kényelem is van a világon. Sum Ani is elkényeztetett bennünket, mert felajánlotta, hogy kocsival kiviszik a cuccot Olaszliszkára az indulási helyre. Hurrá! Akkor még a vonaton cipekedés tortúrája sem riaszt el attól, hogy szabadon szárnyaljon fantáziám a becsomagolandó holmik körét illetően.

A dolog akkor kezdett gyanússá válni, mikor a kocsim teljes csomagtartóját teleraktam: volt ott műanyag hordó, műanyag vödör, sátor, polifoam, úszómatrac, kisszék, vizeskanna és még ki tudja mi (pedig a habszifont nem is csomagoltam be). A gyanú akkor kezdett fokozódni, mikor a csomagtartómat kinyitottam Kiskun Magdinál, hogy az úti holmikat nála helyezzük el. (Mivel ők Aniéék kocsijával mentek ki Olaszliszkára én pedig vonattal, az indulás reggelén már nem lett volna idő bepakolni.) Mint mikor az fősztél Késmárkbul kiszakad, úgy szakadt ki Magdiból a kérdés: „ez mind az?” Megnyugtattam, hogy a második kisszék és a két pótkanna csak alternatív lehetőség, ha valakinek szüksége lenne rá. Ő gyorsan eldöntötte, hogy az égvilágon senkinek nem lesz rá szüksége, nyugodtan vigyem haza őket. Így is lőn.

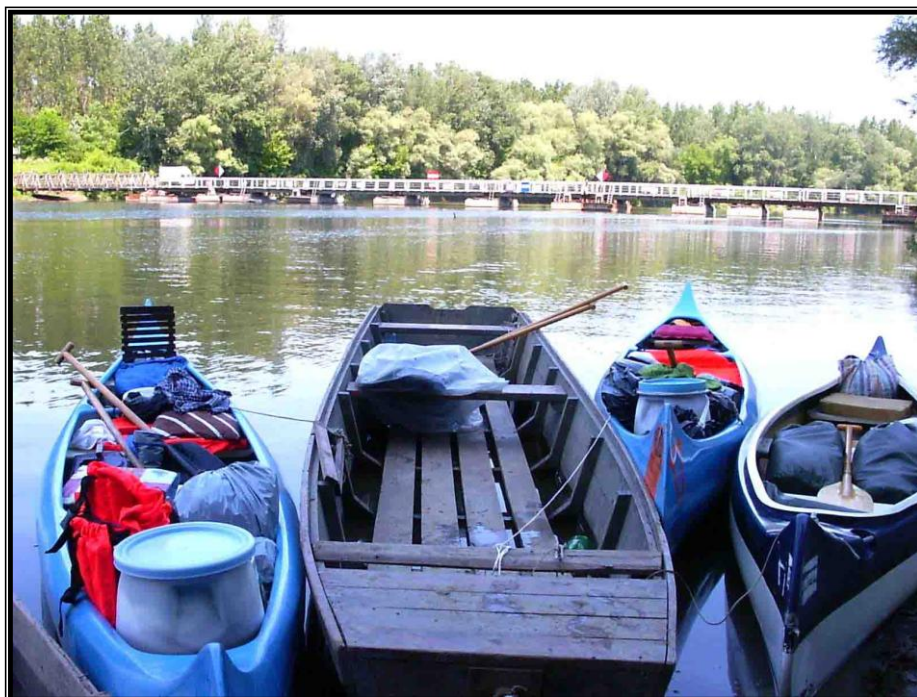
A gyanú akkor vált bizonyossá, mikor csütörtök reggel megérkeztem Olaszliszkára még két további táskával a nyakamban. Egy négyülékes kenuba hármunknak kellett beszállni az összes csomaggal, mivel tervek szerint kísérő kocsni nem lesz. Első vizuális helyzetfelmérésem

eredménye, hogy ha csak az én csomagjaimat szépen bepréseljük a kenuba, akkor talán már be sem tudunk ülni mind a hárman. Még szerencse, hogy a velem egy hajóba osztott túratársnőim Ani és Nóra nálam jóval visszafogottabb (pakolásban tapasztaltabb?) volt, így nem az én holmim háromszorosával kellett kalkulálnunk. De így is elénk magasodott a címbe jelzett kérdés: apu hogy megy be...?

A kérdést átmenetileg az oldotta meg, hogy a tervekkel ellentétben mégis volt két kísérő autó (a Bán család és a Vad család hölgytagjai kísérték el családjukat). Ők felajánlották, hogy amíg részt vesznek a túrán (hogy ez meddig lesz az állandó kérdésként lebegett előttünk), addig rakjuk be hozzájuk ami befér. Nem is kellett kétszer mondani: két hordó, sátor, hálósákok, kisszék stb. Már lassan az volt a kérdés, hogy ők hogyan fognak beülni az autójukba.

Ideiglenesen fellelegezhattünk. Holmink körülbelül harmadát így letudtuk. De hát meddig lesz ez így? Meddig lesz kísérőautó? És mi lesz, ha nem lesz? És egyáltalán hogyan férünk be még így is a hajóba?

Rövid puzzle-játék után mindennek megtaláltuk a helyét és még nekünk is jutott egy beszállásnyi hely a talpuk alá és egy párnányi hely a fenekünk alá. Indulhatunk!

Kép2: Ezekbe a tömött hajókba még mi hárman beszálltunk, és ez még nem az összes holmink! A mi hajónk a kisszékről felismerhető. (Háttérben a tiszadobi pontonhíd.)

3. Ha elindul a vonat (helyett hajó)... Ha elindul...!

No, hát azért az nem úgy van ám, hogy csak úgy nekifogunk és egyszerűen elindulunk. A dolgot onnan kell kezdeni, hogy a mi hajónkban hármónk közül senkinek nem volt érdemi vizitúra tapasztalata. Én ugyan már eveztem néhány órát ilyen kenuban, Nóranak is volt már némi ismeretsége a kenuval, Aninak viszont még egyáltalán nem. Miután a Helyiipai

Természebarát Egyesületet hatan képviseltük ezen a túrán : négy hölgy és két férfi, ezért bennünket (Dókus Sanyit és jómagamat) egyhangúlag egy-egy hajó parancsnokának kiáltottak ki. Ez részben azzal jár, hogy neki kell kormányozni, részben neki kell megmondani a legénységnek, hogy kinek mikor mit kell csinálnia. Sanyinak ez tapasztalt vizitúrázó révén semmilyen gondot nem jelentett. (Ezért is akadt fenn Magdi szeme, mikor második nap este Sanyi bejelentette, hogy ő munkahelyi elfoglaltsága miatt vasárnap este el fog távozni körükből: nem elég, hogy a négyfős hajóban ketten maradnak, de pont a kormányos válik ki. Mi lesz itt? Aztán a dolog szerencsésen megoldódott, mert Péter, Lajos fia ült be harmadikként, és egyben kormányosként a hajóba.) Szóval a kormányzás Sanyinak – és Péternek – semmi gondot nem jelentett. Nem úgy nekem! Azt sem tudtam, hogy nekem mikor mit kell csinálni, nem hogy még másoknak is én mondjam meg.

Ennek beszálláskor szép példáját adtuk. Először is úgy szálltunk be a hajóba, hogy az orra a parton volt, ráadásul valamin felfeküdt. Az evezők folyton a lábunk alá keveredtek. A bepakolásnál a kötéláncosok egyensúly gyakorlatait próbáltuk utánozni, azután azon osztozkodtunk, hogy ki melyik oldalon evezzen. (A baloldalon senki nem akart. Végül Nórát kineveztük baloldali evezősnek.) A parttól való elrugaszkodás sem sikerült, mivel a hajó nagyon kint volt a parton.

Kép 3: A „Tanuló” csapat: jobbról Ani, Nóra és jómagam

Az egész beszállási procedúrát Lajos és Sanyi a parton bábáskodta-izgulta végig. (Lajos a felfeküdt csónak láttán kishíjján szívszélhüdést kapott – lásd később: mibe kerül egy hajó!) Végül közösen megállapították, hogy a beszállásunkat videóra kellett volna venni, mert szerintük az összes lehetséges hibát elkövettük, így kiváló oktatófilm (elrettentő film) lehetett volna belőle. Én nem is tagadtam tudatlanságomat, ezért e két kiváló és tapasztalt férfiútól út közben némi gyors okítást kértem, amit evezés közben gyakorlati óra formájában meg is kaptam. Ennek ellenére nyugodtan kitehettük volna a hajóra a Tanuló vezető táblát.

4. Komámasszony hol a... az egyensúly?

Az elindulás tortúrája után a következő időszak lázas keresésekkel telt. Az első és legfontosabb dolog, amit meg kellett találnunk, az az egyensúly volt. (Később - amíg a pakolási rendünk ki nem alakult - az hogy mi hol, melyik csomag alján lapul.) A csomagok bepakolásának elsődleges szempontja az volt, hogy minden elférjen, de most tapasztalhattuk, hogy az elhelyezés egyensúlyi vonzatai sem mellékesek. Némi csomagtologatás – már ami egyáltalán mozdítható volt –, némi fenék-helyeztetés és már is egyensúlyban volt a hajó. Amíg el nem kezdtünk evezni.

Mert ahogy mi eveztünk, nem evez úgy senki! Először is hárman háromféle ütemben. Kinek mi volt a kényelmes. Ezen a problémán gyorsan túllendültünk, és Aninak, mint vezérevezősnek az ütemét nyilvánítottuk mértékadó ütemnek. Ezt főleg akkor igyekeztünk tartani, amikor ütemesen kellett haladnunk, vagy az áramlással szemben haladtunk, egyébként a későbbiekben nem okozott gondot, ha mindenki a kedve, erőnléte, hangulata szerint evezett. Néha még így is túl gyorsan haladtunk.

Én evezés közben folyton úgy éreztem, hogy balra dől a hajó és próbáltam jobbra helyezni a testsúlyt. Nóra viszont váltig állította, hogy jobbra dőlünk, de annyira, hogy ő mintha egy hegytetőn evezne úgy emelkedik vele a hajó baloldala. (Ezt a kérdést végülis nem döntöttük el, szerintem a túra végére mindenki hozzászokott.)

A következő probléma az volt, hogy miközben én egyrészt úgy próbáltam vigyázni az egyensúlyunkra, mint lányos apa a lánya erkölcsére (körülbelül ugyanakkora sikerrel, azaz nem igazán rajtam múlt, hogy megmaradt-e), aközben irányban is kellett tartanom a hajót. Namármost az én kormányzási művészetem még korántsem érte el a művészi tökélyt, így jobbra kitűnően tudtam fordulni, balra viszont csak olyan lapátmozdulatokkal, ami egyben fékezést is jelentett. Sanyi egy ideig szótlánul figyelte eme ügyködésemet, majd kihangsúlyozva, hogy tiszteletben tartja mindenkinek a kialakult kormányzási gyakorlatát (nálam ilyenről beszélni enyhe túlzás lett volna), felhívta a figyelmemet, hogy nem ez a legoptimálisabb megoldás. Rögtönzött, gyakorlati bemutatóval kiegészített TIT előadása alapján korrigáltam korábbi egyedi módszeremet és a legénység (azaz jelen esetben leánység) nagy megkönnyebbülésére ezután már én is előrefele eveztem.

Rövid időn belül úgy belejöttünk az evezésbe, hogy ekkor adódott a következő probléma: hogyan nézzünk vissza - a többiek helyzetét felmérni - az egyensúly elvesztése nélkül? Az ösztönszerű, megfontolatlan, hirtelen felindulásból elkövetett visszanezések mindig jelentős imbolygást eredményeztek. Úgyhogy a végére kialakítottuk az előre megfontolt szándékkal, közös egyetértéssel történő visszanezést, aminek ilyenféle parancsszava is kialakult: „és akkor most Ani visszanez!”

A meglelt és kiérlelt egyensúlyunkat két ízben veszítettük még el. Először, mikor a legénység két hölgytagja helyet cserét, hogy ne csak az egyik oldalra izmosodjanak az evezéstől. Ez úgy szétzilálta az egyensúlyunkat, evezési technikánkat és még az én kormányzásomat is (kénytelen voltam a bal oldalon kormányozni, hogy ne akadjon össze Nórával a lapátunk), hogy a kísérletet gyorsan sikertelennek nyilvánítottuk és szép csendben visszaálltunk (ültünk) az eredeti módszerre. (Az egyensúly másik elvesztése a Sajón következett be, erről az akadályoknál szólok.)

5. Előre!

Lajos az indulásnál kiosztott minden hajónak egy térképet azzal, hogy el ne tévedjünk. Értékeltük a humorát, egy folyón azért elég nehéz eltévedni. „De jó irányba kell elindulni”-hívta fel a figyelmünket, és ebben azért tökéletesen igaza volt. Mindig tudni kell, hogy merre van az előre!

Nem azért mondom, de az eddig elmesélt tapasztalatlanságok és nehézségek ellenére ezt az egyet azért jól tudtuk: előre menni. Egyenesen. Ez ugye evidensnek tűnik, de mégsem sikerült mindenkinek. Az első nap a Bán család és a Vad család fiúcsemetéi (10-12 év körüliek) egy kettes kajakban próbálták meg teljesíteni a távot. Sikerült is nekik. Kb. háromszorosan. Úgy mentek, mint a villám. Nem olyan gyorsan – olyan cikk-cakkosan. Lehet, hogy nekik Lajos elfelejtette megmondani az induláskor, hogy a folyón általában a parttal párhuzamosan kell haladni és nem arra merőlegesen. A fiúk ezt az alapszabályt nem ismerhették, és kompotat megszegyenítő gyakorisággal ingáztak a két part között. Természetesen nem erről volt szó, mindössze az összehangolt evezés és a hajó kormányzása okozott nekik megoldhatatlan feladatot. Visszajára fordították a Ripacsok c. film híres dalát: „egyedül nem megy”. Náluk csak egyedül ment. Ha csak az egyik evezett, akkor tudtak egyenesen menni, ha mindkettő, akkor jött a cikk, azután meg a cakk. Egymással nem megy...

Szüleik a hajukat tépték. Lajosból kitört az oktató és megpróbálta őket szépen rávezetni az evezés és kormányzás fortélyaira. Végül ő is feladta, és rezignáltan kijelentette, hogy több, mint húsz éves pályafutása alatt jónéhány-száz fiatal fordult már meg a kezei alatt, de eddig egy ilyenel sem találkozott. Most meg itt van egyszerre kettő!

Szerencsére másnap Bán apuka és Vad apuka is felmérte, hogy nem szerencsés dolog, ha az egész csapatot a fiúkra való várakozás köti le, ezért maguk mellé parancsolták őket a kenukba, a kajakot pedig Lajos fia Péter (Tokajban csatlakozott a csapathoz) hozta tovább vasárnap estig, amikor is az egyik autó végleg elvitte a fölöslegesség vált járművet. Péter pedig a Sanyi távozásával megüresedett helyet foglalta el a másik hajónknál.

6. Tempójelzés: *largetto* (lassacskán)!

A meglelt egyensúlytól megittasulva szépen harmónikusan vágattunk lefelé a Bodrogon. Mellettünk vágatott a HTE másik hajója (igazából ők voltak a gyorsabbak, de néha megálltak, hogy ne mindig ők legyenek elől). Hátral a Vad család és a Bán család Lajossal egyetemben igyekezett a két fiút egyenes irányba terelgetni. Mint az előbbiekből kiderült nem sok sikerrel. Egy helyen Sanyiék békésen ringatóztak a vizen a sor elején. „Le lettünk tolvá”-közölték velünk, amikor melljük értünk. „Lajos letolt minket, mert nagyon előreszaladtunk”. Lajos?- értetlenkedtünk. De hiszen ő ott van valahol hátral. Nem is látszanak. Hogy tudott letolni? „Hát mobilon!” Ja, úgy könnyű! Még szerencse, hogy a mi számaink nincsenek meg Lajosnak.

Azért természetesen bevártuk a csapat végét és meghallgattuk Lajos okfejtését arról, hogy a vizitúra nem arról szól, hogy gályarabok versenyt eveznek. Ezt természetesen helyeseltük, és megpróbáltuk visszafogni magunkat. A lassításra két kialakult módszerünk volt: a mártogatás és a matatás. Az első módszernél azt mondtam a lányoknak, hogy alig húzzanak, szinte csak mártogassák a lapátot a vízbe. Ezt a lányok nem nagyon szerették, inkább a másik módszert alkalmaztuk. Ekkor szóltam nekik, hogy most ne evezzenek, majd csak én matatok egy kicsit a vizen, hogy egyenesben tartsam a hajót.

A legénység visszafogása egyébként elég nehezen ment, mert a lányok nyilvánosan doppingoltak. Nem elég, hogy rendszeresen és feltűnően kávéztak (még a szendvicseket is kávéval itatták át), hanem Nóra (aki egyébként doktornő) rendszeresen valami injekciót bökdösött Judit hátsójába. Egybehangzó állításuk szerint fájdalom csillapító volt. Én nem tudom, de nagyon gyanús, hogy Judit ez után szinte megtáltosodott.

Tehát elég nehéz volt visszafogni a legénységet. Ha mégsem sikerült, akkor felzengett Lajos szentori hangja hátulról: „Laci, dobd ki a horgony, mert nagyon húz a legénység, de ha az sem használ, akkor még mindig ott van a lapát!”

Kép 4: A leggyorsabb csapat: jobbról Judit, Péter és Magdi

7. Útirány – avagy előttünk a Nagy-Kopasz... Már megint?!

Ha autón vagy kerékpáron közlekedem, akkor teljesen evidens dolog, hogy egy hegy először előttem van, feléje megyek. Mikor odaérek elhaladok mellette, utána a hátam mögött van és távolodom tőle. A vizitúrán ez egy kissé másképpen érvényes.

Első nap Olaszliszka felől haladtunk Tokaj felé, a Nagy-Kopasz egyre közeledett. Aztán Tokajnál melléértünk. Másnap a Bodrog-ártéri csatangolásaink során is teljesen természetesnek tűnt, hogy néha elibénk került. Aztán továbbindultunk a Tiszán lefelé, búcsút intettünk a Nagy-Kopasznak és a hátunk mögött hagytuk. Evezünk, evezünk, aztán egyszer csak feltűnik előttünk a Nagy-Kopasz. Feléje tartunk. Hogy van ez? A folyó elfordul, fordulunk mi is, távolodunk, távolodunk. Evezünk, evezünk...A fenébe is! Már megint előttünk van. S már megint feléje tartunk!

És ez így ment még néhányszor. Ahányszor elénk került, mi feléje tartottunk...és egyre távolabb voltunk tőle. A rejtélyre nagyon egyszerű a magyarázat, csak meg kell nézni a térképet. A folyó kanyarulatai rendszeresen úgy fordulnak, hogy bár légvonalban egyre távolabb kerültünk tőle, bizonyos szakaszokon mégis feléje tartottunk. És persze a hegy is becsapós: minden oldaláról szinte ugyanazt a látványt nyújtja messziről. Így eshetett meg, hogy a hegyet magunk előtt látva a harmadik nap is az volt az érzésünk, mintha ugyanott lennénk, ahol a legelső nap voltunk.

Kép 5: Előttünk a Nagy-Kopasz (itt éppen a Bodrog –ártéren)

8. Akadályok

Az akadályok egy része kikerülhetetlenül része az útnak, egy része viszont a túravezető döntésétől függően kerül vagy nem kerül elibénk. Lajos saját bevallása szerint azért tervezett be nekünk előre megfontolt szándékkal akadályokat (pl. a Sajón felfelé evezést), hogy amikor a vizeitúrázásról mesélünk az unokáinknak, nehogy csak legyintsünk: az semmi.

Hullámok hátán hánykolódva

„A folyó oly símán, oly szelíden / Ballagott le parttalan medrében

Nem akarta, hogy a nap sugára / Megbotolják hajjai fodrába...”- írta Petőfi a Tiszáról és nekünk is leginkább ebben az élményben volt részünk. Azzal a különbséggel, hogy míg Petőfi a partról nézte, mi a vizen élveztük e csendes folydogálást. Ez az idill azonban néha megszakadt, aminek oka a hajók és motorcsónakok által keltett hullámverés volt. Egész utunk során egy nagy hajó haladt el mellettünk, a Victor Hugóról elnevezett turistahajó, mely Tokajban majdnem a kempingünkkel szemben várakozott két ott töltött napunk alatt. (Biztos arra várt, hogy mi elinduljunk, mert hamarosan utolért és elhagyott minket.)

A motoros csónakok többsége ladik volt, horgászokkal, ezek lassan haladtak, nem keltettek túl nagy hullámokat. A legnagyobb hullámokkal Tiszalök közelében kellett szembenéznünk. Itt az üdülőtelepnél egyre többeknek van már motorcsónakjuk, és mivel pont vasárnap jártunk

arra, nagyban zajlott a víziélet. Szerencsére a kultúraltabb motorcsónakosok a közelünkbe érve lassítottak, így kisebb lett a hullám. A legveszélyesebb egy vizisielőt vontató motorcsónak volt, amely – talán éppen a vizisielő miatt – nem csökkentette a sebességét és viszonylag közel haladt el mellettünk. Kicsit kitört tőle a frász.

Azt rögtönzött kormányosi kiképzésemkor megtudtam, hogyan kell a hullámokra rávezetni a hajót, de azért egész más az elmélet és a gyakorlat. Mint ahogy elméletben nem lehet megtanulni kerékpározni sem, ezt is igazából akkor tudja, akkor érzi meg az ember, amikor ténylegesen ott van, amikor tényleg elkezd dobálni a víz a hajót alattunk. Szerencsénk volt azonban: hánykolódtunk ugyan néha, de különösebb veszélyhelyzet nélkül megúsztuk (mondhatni: úszás nélkül megúsztuk) a hullámokkal való találkozásokat.

Szemben a sodrással

Utunk során általában a folyás irányába haladtunk, így a folyók segítették haladásunkat, vittek minket. Két alkalom volt, amikor szembe fordultunk a folyásiránynak és a sodrással szemben haladtunk. Az egyik a Keleti-főcsatorna volt Tiszalök előtt. Itt csak egy rövid látogatást tettünk, az üdülőkörzetet elhagyva néhány száz métert mentünk még, hogy a csatorna háborítatlan parti részeit is megcsodálhassuk. Mint kiderült visszafelé kellett folyással szemben eveznünk, meg is dolgoztatott bennünket a Tiszára való visszajutás.

A másik alkalom volt a nehezebb. A Sajó torkolatától eveztünk fel a Kesznyéten melletti táborhelyünkig, addig a pontig, ahol a Hernád (üzemvíz csatorna), és a Takta beleömlik a Sajóba. A Sajónak elég jelentős volt az áramlása, így öt óránkba került, mire a tíz kilométeres szakaszon felküzdöttük magunkat. Volt olyan rész – főleg a Hernád torkolat közelében és szigetek környékén még jobban felgyorsult áramlású helyeknél –, hogy erőteljes lapátolásunk ellenére is szinte egy helyben álltunk, alig éreztünk előrehaladást. A rizikósabb helyzet a két családi hajóban volt, ahol a fiúk elfáradása miatt Bán apuka és Vad apuka gyakorlatilag szinte egyedül hozták fel a hajókat, többször jelentősen lemaradva tőlünk. Lajos utólag elmondta: néha kételyei támadtak, hogy minden hajó fel tud-e jönni a táborhelyig. De minden rosszban van valami jó is: másnap úgy suhantunk lefelé a folyón, mint a sör Ani torkán a tiszadobi kocsmában. Ami felfelé öt óra erőlködés volt, az lefelé egy óra csónakázás.

Kapaszkodva

A Sajón felfelé evezvén a pihenés sem volt egyszerű dolog. Nem lehetett csak úgy egyszerűen megállni, mert a sodrás rögtön visszavitt bennünket. Egy megoldás volt: kapaszkodni kellett. Mikor mibe sikerült: volt ahol kikötött csónakot fogtunk közre és egymás hajójába is kapaszkodtunk, de leginkább a part menti fák jelentettek jó rögzítési pontot. Egyik helyen rutintalanul egy a víz fölé jól lehajló ágat néztem ki kapaszkodásunk helyszínéül, ami a parttól néhány méterrel beljebb esett, így az áramlás ott elég erős volt. A kapaszkodást a lányokra bízam, én pedig nekiláttam, hogy néhány felvételt készítek. De nagyon gyorsan kénytelen voltam eltenni a kamerát, mert a lányok az erős sodrás és a furcsa testhelyzet miatt nem tudták tartani a hajót. A korábban említett második egyensúly-vesztésünk itt következett be. Mikor nagy ügyel-bajjal az én kezembe került a kapaszkodásra szolgáló ág, kiderült, hogy én magamat tudom ugyan rögzíteni a kapaszkodással, a hajót azonban viszi a víz alólam az immár semmibe kapaszkodni nem tudó lányokkal együtt. Miután a sodrás kezdte kifordítani a hajó elejét, gyorsan el kellett engednem az ágat, nehogy pont a kapaszkodás miatt forduljunk bele a vízbe. Azt hiszem a hét nap leginkább borulásveszélyes helyzetét sikerült megúsznunk ezekben a percekben.

Kép 6: Felfelé a Sajón némi kapaszkodással.

Zsilipelés, avagy kapaszkodva II.

A tiszalöki duzzasztógátnál mintegy 7-8 méter a szintkülönbség a folyó két szakasza között. Ezt a különbséget zsilipeléssel lehet áthidalni, ami abból áll, hogy bevezünk a felső szinten a zsilipkamrába, amelyet mindkét végén bezárnak és leengedik belőle a vizet. Mi mintegy liftben úgy süllyedünk a vízszinttel együtt, míg végül az alsó vízszintet elérve a zsilipkamra másik végén szépen kievezünk. Ez így elmondva nagyon egyszerű, de van egy lényeges különbség a lifthez képest: itt a víz be- és kiengedése jelentős áramlásokat okoz a zsilipkamra környékén és benne is, ezért folyamatosan kapaszkodni kell, hogy el ne vigye az áramlás a hajókat.

Már a zsilipkamrába való bevezetés előtt, amikor a zsilipkamrát vízzel töltötték fel, kint kellett kapaszkodni a partnál, de igazán jó kapaszkodóhely nem volt kialakítva. Magdiék hajója állt a part mellett, és valami betonoszlopot tudtak megfogni, mi pedig az ő hajójukat. Sanyi kiszállt a partra filmezni, így a lányokra hárult a hajó megtartása. Nem volt egyszerű! Ide-oda csavargatta a víz a hajót, próbált elsodorni, a lányok karja pedig úgy nyúlt az erőlködéstől, mint akit kínzópadon nyújtanak. Úgyhogy ha valaki azt venné, észre, hogy Magdi vagy Jutka karja néhány centivel hosszabb, akkor nyugodtan higgyen a szemének: ettől van!

A zsilipkamrában fordult a helyzet: a mi hajónk állt a fal mellé és a másik legénység kapaszkodott belénk. Kapaszkodásra a falba épített létrák szolgáltak. Szerencsétlen módon egyszerre csak egy ember fért hozzájuk, így ez természetesen én voltam: nekem kellett a létrával birkóznom a szint süllyedése alatt. Azért kellett birkózni, mert én a hajó hátulján kapaszkodtam, az áramlás pedig a hajó elejét próbálta állandóan eltávolítani a fal mellől, és befordítani a kamra közepe felé. Azt a forgató nyomatékot, amit a hajó hosszának megfelelő erőkaron fejtett ki, azt kellett nekem kompenzálnom néhány centiméteres erőkaron, természetesen többszörös erő kifejtésével. Ehhez olyan erőt kellett kifejtenem, mintha függőleges tengelye mentén az óramutató irányában el akarnám fordítani a létrát. Egyik helyen nehezítő gyakorlatként a zsilip betonfalán áttörve elkezdett a víz folyni olyan

sugárban, mintha falicsapból folyna, ezért el kellett egy kicsit tartani a hajót a faltól, nehogy ott álltó helyünkben megteljen a hajó vízzel. Ráadásul tiszta sár és iszap lett a kezem és a kesztyűm a lejjebb lévő, korábban víz alatt álló létrafokoktól. De túléltük és még a kezem sem nyúlt meg.

Kép 7: Túl a zsilipelésen (Tiszalök)

Hidak alatt

Az akadályok egy speciális válfaját képezték a hidak az alattuk való áthaladás tekintetében. A nagy hidak (Tokaj, Tiszaújváros) nem jelentettek igazán veszélyt, mindössze arra kellett figyelnünk, nehogy túlzottan közel kerüljünk a lábához nehogy a sodrás nekicsapjon. Nehezebb dió volt valamivel a tiszadobi pontonhíd, ami alacsony volta és különleges felépítése miatt fokozott odafigyelést igényelt. Csak egyetlenegy helyen lehetett áthaladni alatta, ezt a híd oldalára felerősített „sport” feliratú tábla jelezte. Végülis az első ránézésre – főleg messziről - keskenynek és alacsonynak tűnő híd a mi számunkra kellően széles és magas volt, így különösebb gond nélkül szépen áteveztünk alatta.

A legizgalmasabb a Bodrog árterén egy kis hidacska alatti áthaladás volt. Itt nem az áramlás okozta a gondot, hanem a meglehetősen kis hely. Először nem is akartam elhinni, amikor a közelébe értünk, hogy Lajos komolyan gondolja. Nem is látszott hídnak, csak azt láttam, hogy az előttünk haladók egy betonfalon lévő sötét lyukba préselik be a hajókat. A hajó szélességétől alig néhány centivel szélesebb átjáró ugyanis olyan ráadásul olyan alacsony volt, hogy az üléseken ülve nem is fértünk el alatta. Le kellett kuporodnunk a hajó aljára – szerencsére ekkor nem volt csomagokkal telerakva – és a híd alján kapaszkodva kézzel tudtuk magunkat áttolni a híd alatt. Végülis inkább érdekes volt, mint veszélyes, legalább ezt is kipróbáltuk.

9. Zsibbadások és sikolyok - avagy a test „örömei” a hosszú út során

Zsibbadások

A hely kevés a lábnak (a csomagok miatt). A pad kemény. A láb zsibbad. A fenék is. Izegsz-mozogsz. Hajó billeg. Óvatosan izegsz-mozogsz. Nem ér semmit, de legalább a hajó nem billeg. Felfújható matracpárna a fenék alá. Csúszik. Billeg. Összehajtható turista ülőke. Kemény. Továbbra is zsibbad. Tokajban ülőpárna vásárlás. Vékony. Kettőbe hajtás. Így se igazán jó. Alá a mentőmellény. Rá ülőpárna kettőbe hajtva. Így talán már jó. De akármit csinálsz, másfél óra múlva akkor is zsibbad. (A fenti variációkat Ani adta elő az út során. Én egyszem párnámon ültem végig. És másfél óra után én is ugyanúgy zsibbadtam.)

Sikolyok

A sikolyok a lányokból törtek elő, mikor egy-egy jól irányzott evezőcsapás következtében hátulról váratlanul a hátukra varázsoltam a Tisza (Bodrog, Sajó stb.) hús habjait. Persze rögtön megideologizáltam a helyzetet, hogy hűteni kell a legénységet, mert olyan ütemben eveztek, hogy túlmelegedett a hajtómű. A valódi ok persze lapátkezelési problémámból adódott, főleg mikor egy kissé el is bámészkodtam. De az is az igazsághoz tartozik, hogy a lányok a sikolyt általában megtoldták egy „de jó volt”-al is, mivel az idő legtöbbször kedvezett a fürdőcskzésnek. Egyedül a Sajón felfelé evezve, viharfelhőktől kísérvé, szemerkélő esőben kommentálták úgy a nem várt zuhanyt, hogy „most azért nem kéne”. De ha összességében nézem, a szaldó mégiscsak pozitív volt.

Kell-e izom az izomlázhoz?

A test „örömeihez” tartozik az izomláz és a vízhólyag. Bár Lajos szokásához híven megvigasztalt bennünket, hogy az az egy-két vízhólyag fel sem fog tűnni a sok vérhólyag között, nem emlékszem rá, hogy bárkinek ilyen gondjai lettek volna. Az előrelátóbbak (vagy puhányabbak) kesztyűkkel, biciklis kesztyűkkel készültek, de a többieknek sem tört fel szerencsére a tenyerük.

Az izomláz kérdéséről az első nap érdekes filozófiai értekezést folytattunk, melynek lényege, hogy kell-e az izomlázhoz izom, azaz lehet-e ott izomláz, ahol nincs is izom. Ani például Sanyival hasonlította össze magát, akinek szemmel láthatóan vannak izmai, de mégsem lesz izomlása, míg őneki szemmel láthatóan jóval kisebb az izomállománya és várhatóan mégis lesz. A nap végén a kérdés megoldást nyert: Ani számára világossá vált, hogy olyan helyen is vannak izmai, ahol nem is gondolta volna – de legalábbis soha nem trenírozta azokat – és az izomlázat is sikerült elkerülnie. Még a harmadik napot is sikerült mindenkinek minden különösebb látható jel nélkül túlélni, pedig Nóra a sielésnél szerzett tapasztalataival kellően elrémített bennünket. Sielni állítólag nem szabad a harmadik napon, mert az izmok akkor jön ki a fáradtság és olyanoknak is mozgáskoordinációs zavarai támadnak és hasra esnek, akik egyébként jól sielnek és nem szoktak hasra esni. Mi nem estünk hasra a csónakban és különösebb mozgáskoordinációs zavart sem fedeztem fel, hacsak a kormányzásom sutaságait nem tekintem annak.

Piroskák

A test „örömeihez” tartozik a leégés is. A nap ugyanis süt. Hétágra. Na nem mindig. Van mikor nyolcra. A turista egyrészt kenegeti magát (csak úgy röpködtek az ilyen-olyan faktorok a levegőben), másrészt öltözik. Hol le, hol föl. Mert ugye fehéren mégsem illik hazamenni egy egyhetes vizitúra után. Pirosan meg fájdalmas. Úgyhogy kenés és a különböző testrészek takarása. Ki hol gondolja. Aztán este eredményhirdetés. Az eredményt leolvashatjuk egymáson. Úgy tudom van egy indián törzs, a fekete lábak. Hát rajtuk mi túteszünk. Fekete lábunk nekünk is van (az iszapba való kiszálláskor nagyon könnyű ilyenre szert tenni), de

nekünk más közös jellemzőnk is van. Ha indián törzs lennénk, úgy hívhatnánk magunkat: fekete lábak, piros térdek.

Kép 8: A fürdőbe lépő Zsuzsanna – avagy hogyan kell fekete lábat csinálni. (Itt még Dókus Sanyi a kormányos)

Csíp, csíp...de nem csóka

A test további „örömei” a mindenféle csipések. Persze leginkább a szúnyogok. Részben a vízen, de nagyobb részben kiszálláskor a parton. Elég ritkán látogatott partokon szálltunk ki helyenként, úgyhogy nagy meglepetést okoztunk az ottani szúnyogoknak, akik ebbéli örömeiket fékevesztett csipkedéssel mutatták ki. Hiába csapkodtuk úgy a bokánkat és lábszárunkat, mint egy amatőr néptánc együttes a falusi búcsúban, hamarosan szép piros foltok ékesítették bőrünket. (Oda se neki, túró rudiban is a piros pöttyös az igazi.)

A pálmát e kategóriában a tokaji Rákóczi vár keresése érdemli. Miután csak közelítő elképzelés volt arra nézve, hogy hol is kell keresni a várat, sikerült a Bodrog egyik csatornájának olyan zugában kikötnünk, ahol a jelenlegi szúnyogok szerintem élő embert még nem láttak, csak őseik elbeszélésiből tudhatják, hogy milyen az (tényleg: meddig él egy szúnyog egyáltalán?) Most kedvükre kigyakorlatozhatták magukat rajtunk. Az élmények fokozása érdekében térdig érő csalánban masíroztunk, úgyhogy ki-ki eldönthette felül csíp-e jobban vagy alul. Én a túrán az e célra szentelt műanyag uborkás-vödörben tartottam értékeimet (iratok, videó, fényképező), amit természetesen nem kívántam őrizetlenül a hajóban hagyni, s Lajos tanácsára kóbor kutyák ellen az evezőket is magunkkal vittük. El lehet képzelni azt a látványt, amint az erdőben, térdig csalánban, egy szál rövidnadrágban, baseball sapkában és napszemüvegben, egyik kezemben az uborkás-vödörrel, másikban egy evezővel masírozok a nagy semmibe. Akár közröhej tárgya is lehettem volna, ha a többiek nem ugyanígy néztek volna ki. (A várat egyébként e pokolból való megmenekülésünk után megtaláltuk a Bodrog partján kikötvén, mintegy ötven méteres séta után.)

Folyóügyek a folyón

A test „örömeihez” tartoznak továbbá mindenféle folyóügyek. Ezeket egy gyalogtúra során nagyon könnyen, szinte észrevétlenül el lehet intézni: elég egyszerűen néhány méterrel lemaradni a csapattól és sity-suty az ügy el van intézve. De nem úgy ám a vizitúrán! Ülsz a hajóban a folyó közepén, néhány centi távolságra a hajóstársadtól és se lemaradni, se előresietni nem tudsz, menet közben nem is szállhatsz ki. Egy megoldás van: szorongatod. Várod, hogy kikössön a hajó. Ha egyáltalán ki tud, ha egyáltalán van arra alkalmas partszakasz. Mert itt nem úgy van ám, mint az autóban, hogy „állj meg Józsi az útszélen!” Ha nincs alkalmas kikötőhely, akkor csak vársz. Szorongatod. Vársz. Szorongatod. És így lehet az élvezeteket fokozni. Mert micsoda élvezet, mikor sikerül végre kikötni! E kategóriában a pálmát az a produkció vitte el, (s nem lenne teljes az események leírása, ha e különleges esetről megfeledkeznénk), mikor három túratársnőnk (a férfiaknak természetesen szigorúan „hátra arc”-ot vezényelve) hármasszinkronpisilést mutatott be a Sajó hordalékszigetén a lábszárig érő vízben. Hiába a természet nagy úr!

Eddig a test idézőjeles „örömeiről” szoltam, de természetesen vannak idézőjel nélküliek is. Mikor kinyújtóztatod elgémberedett tagjaidat, hanyatt vágod magad a parti homokon vagy este elnyúlsz sátradbán a gumimatracon, vagy mikor fejedre engeded a nap végén a zuhanyzóból a hűsítő vízceppeket, vagy éppen belecsoobbansz egy kellemes partról a folyó selymes hullámaiba. De mindez az élvezet együtt sem ér fel azzal, mikor a kellően lehűtött sörítal végigárad nyelőcsöveden...De erről egy kicsit később mesélek.

10. Az élet oldalai

Az élet napos oldala

Mint már említettem, a nap süt. Hétágra. Az árnyék olyan ritka dolog a folyó közepén, mint a parlamentben az egyhangú szavazás. De élvezed a napsütést (az idei nyár eddigi időjárása után már az is nagy előny, hogy egyáltalán süt), élvezed hogy rád is süt, mert itt vagy kint a szabadban, nem az irodaablakból bámulsz csak vágyakozva kifelé. Itt vagy kint, innen a csónakból figyeled a víz fodrain százsorozódó-ezerszereződő vakító csillogást. Az élet minden értelemben vett napos oldalán vagy most, szabadon, gondoktól és problémáktól távol és nincs más, csak a Nap, a víz, a habokat fodrozó szellő és a szabadság...

Az élet habos oldala

Izzadsz, tikkadsz, aztán meg változatosság képpen tikkadsz és izzadsz. Órákon át. Iszod a vizet. Literszámra. Valahogy nem az igazi. Valami másra vágysz. Megérkezel, túlesel a kipakolás-táborverés tornagyakorlatain. Aztán erőd utolsó maradékával bevonszolod magad – mint sivatagi vándor az oázisba – a lehető legközelebbi korcsma intézménybe – a legkisebb faluban is van legalább négy-öt – és néhány perc múlva már élvezheted is azt a mennyei érzést, mikor a kellően behűtött sörítal végighömpölyög a nyelőcsöveden, hogy aztán a vérárammal tested minden porcikájába szétáradjon (s aztán az összes pórusodon rögtön előtörjön izzadság formájában). Ani élete legjobb eredményét produkálta, a tiszadobi sarki kocsmában, mikor a fiúkat is megelőzvéen elsőként gurította le torkán a jól megérdemelt nedűt. Azóta sem tért magához az ezen való álmélgködéséből.

Ha nagyon ki vagy szikkadva, akkor teljesen mindegy, hogy milyen sör kerül a kezed ügyébe. Erre jó példa a tiszatardosi eset. A sátorverés után éppen lehuppantam kisszékemre. Nagyon kifacsart kinézetem lehetett, mert Ani életmentési céllal gyorsan felajánlotta nekem Tokajban vett két dobozos sörének egyikét. A felét egy húzásra felhajtottam, majd a maradékot kortyolgatva kezdtem csak az ízével foglalkozni. De furcsa íze van ennek! Mi ez? Hát persze!

Mint kiderült – és ezt Ani sem tudta – kissé figyelmetlenül vásárolt. A sör ugyanis alkoholmentes volt. Oda se neki! Alkohol ugyan nem volt benne, de habosnak azért habos volt.

A sörrel kapcsolatban Magdinak mindig különleges óhaja volt: ő nem behűtöttet kért. Lajos ezt lakonikus egyszerűséggel forralt sörnek titulálta és még a gondolatába is beleborzongott. Hiába no, nem vagyunk egyformák. Van aki forrón szereti...

Az élet fagyos oldala – avagy „az ember melegségre vágyik”

Nem tudom mi lehetett az oka, a sátram nagy légtere vagy a hálósákomban nem megfelelő hőszigetelése, de én a viszonylag meleg éjszakák során is egyéni produkciót mutattam be amikor nem öltöztem föl eszkimónak: a zsákavacogást. Miután a legelső éjszakák ily módon jól végigvacogtam összeszedtem a teljes ruhakészletemet és a következő kollekciónak alkotta a pizsamámat: atléta, rövid ujjú póló, hosszú ujjú flanel ing, mellény, melegítő alsó és felső. E ruházat még vastag zoknival és sísapkával egészült ki. Ezzel szemben Nóra arra panaszkodott, hogy pusztán egy pólóban aludt és még így is melege volt a hálósákjában. (Elképzeltem milyen rossz lehet valakinek, ha éjszaka melege van és hevesen sajnáltam.) Lehet, hogy nem is a sátramban, nem is a hálósákomban van a hiba? Talán bennem?

Az élet babos oldala

Semmi más nem kell, hogy az élet babos oldala feltáruljon előtted, mint egy konzervbontó. Néhány mozdulat és éhes gyomornak maga a Kánaán nyílik meg: babfőzelék füstölt csülökkel, babfőzelék kolbásszal, babfőzelék ezzel, babfőzelék azzal, ilyen babból, olyan babból, kuriózumként chillis bab. Akinek ez már nagyon babos, annak ott a borsó vagy a lencse. Vagy végszükség esetén a töltött káposzta.

Az élet zajos oldala

Csendesen folydogáló napjainkat zajosan folydogáló éjszakák váltották fel. Nem mintha a nyüzsgő, zajos éjszakai életbe merültünk volna alá, kihalt táborhelyeinken ez elég nehéz is lett volna. Nem: mi békés álmunkba merültünk alá sátrunkban, ahová akaratos, durva, kíméletlen módon betörték a nem várt és nem óhajtott zajok.

Úgyhogy kedves turista, egy cseppet se aggódj, ha otthon felejtetted az ébresztőórát. Van ami gondoskodik az ébredésedről. Akár az éjszaka közepén is. Tokajban például rögtön ott van a közúti híd. Négy óra körül megindulnak a teherautók, de szinte nem is hallod a motorjaik dübörgését – mert a pótkocsik zörgése még azt is elnyomja. De mindez csak bevezető ahhoz az élményhez, mikor a vasúti hídon végigdönget a hajnali gyorsvonat. Akkor se aggódj, ha nem ilyen forgalmas helyen vernél tábort. Tiszatardos kempingjében a Tiszáról hallható ütemes kuttyogás, majd ezt kiegészítendő hat óra után a komp békés pőfékelése segít elúzni az álmodat. Tiszadada vízpartjára kiválóan elhallatszik a falubeli kutyák ugatásavonyítása, de meg sem közelíti azt az élményt, mikor a helyi varjak száztagú énekkarának hajnali négy órakor előadott többszólamú károgóéneke felzendül. Tiszadobon a szomszéd ház éjjel-nappal (non stop) üzemelő kutyája gondoskodik arról, nehogy bárki egy éjszakánál többet akarjon ezen a helyen eltölteni. Mindezek után a keddi este a maga jégviharával egész csendesnek volt mondható.

11. A tábori élet apró élvezetei

Amit raktak este, lebontják reggelre

Csak Tokajban történt meg az, hogy két egymást követő éjszaka ugyanott aludtunk, a többi napokon mindig máshol volt a szálláshely. Ez együtt járt azzal, hogy minden este fel kellett állítani a sátrakat. Másnap reggel a harmattól mindig csurom víz volt minden sátor, ezért a sátorbontást a sátrak szárításával kellett összekötni, így nem is tudtunk reggelente túl korán elindulni.

A többieknek iglu típusú sátra volt, egyedül az enyém volt az ún. házsátor. Ez jóval magasabb (állva el lehet benne félni) és hatalmas előtere is van. (Lajos el is nevezte parancsnoki sáternak.) Ez a nagy előtér egyébként jól jött a parton fölösleges holmik pakolásához: egy idő után ide raktuk be az evezőket és a mentőmellényeket. A nagy sátor előnyei mellett hátrány volt, hogy míg a többiek néhány mozdulattal felállították, reggel pedig elbontották sátraikat, addig nálam ez jóval macerásabb és hosszabb időt igénybe vevő feladat volt, azonfelül a rudazat összeállításánál vagy az összehajtásnál mindig kénytelen voltam mások segítségét is igénybe venni. De hát valamit valamiért! Azt szoktam mondani: a kényelemért bármi kényelmetlenséget elviselek.

Ki, be, ki, be...avagy pakolásból jeles

A sátor állítással és bontással analóg napi feladat volt a bepakolás és a kikapolás. Részben a hajókból kellett esténként az összes holmit kirámolni, reggel pedig visszatömködni, részben a csomagokat kellett módszeresen szétteríteni a sátorban, reggel pedig begyömöszölni a hordókba, táskákba, szatyrokba. Nem tudom kinek mennyire sikerült, nekem kellett vagy három nap, mire optimálisan tudtam összerakni a holmikat (az első napokban néhány menet közben szükséges dolog természetesen az autóba berakott csomagban lapult), és még emlékeztem is rá, hogy végülis mit hova tettem. Ez utóbbi sem volt kis eredmény.

Kép 9: Pakolás, pakolás...Itt éppen Tiszadadán

A pakolás része a hajók kiemelése, elcipelése, majd másnap visszacipelésük és vízre rakásuk. A leghosszabb távot Tiszadadán kellett megtennünk, itt vagy száz métert kellett felhurcolni az összes hajót. Tiszatardoson és Kesznyétennél nem a nagy távolság, hanem a meredek partszakasz volt a nehezítő tényező. Bár a nap végén, kellően elfáradva az embernek egyetlen porcikája sem kívánja már ezt a nem kifejezetten könnyű testgyakorlatot, végülis meg lehetett szokni, természetes részévé vált napjaink rutinszerű feladatainak.

Esti levegőzés

Az esti rendszeres „szórakozásaim” közé tartozott a gumimatrac felpumpálása. Ezek az új matracok szelepes felfújó résszel vannak ellátva, ami nagyon megnehezíti mind a felfújást, mind a leengedést. Otthon, elindulás előtt üzemi próbát végeztem: megpróbáltam szájjal felfújni a frissen vásárolt matracot. A szemem majd kiesett az erőlködéstől, a szelep helyzetét a kezemmel próbáltam befolyásolni, de nem sok sikerrel, mert alig ment levegő a matracba. Pedig úgy fújtam, hogy csaknem a fülemen jött ki a levegő. Fél óra birkózás után megállapítottam, hogy ez így nem fog menni. Ebből okulva elvittem magammal a túrára egy kerékpár pumpát mindenfajta kiegészítő fejekkel, amik lehetővé tették a felfújást és a reggeli leengedést is. Ezzel csak az volt a baj, hogy ezek a kerékpár pumpák nem nagy levegő mennyiségre vannak tervezve, kevés az egy lökettel bepréselt levegő. Ennek következtében a saját matracomhoz minden este legalább negyedórás intenzív pumpálás szükségeltetett, mire sikerült megfelelő állapotúra hozni. (De mint már mondtam a kényelemért bármi kényelmetlenséget...) Ha már így benne voltam a fűjkálásban levezetésként felfújtam még esténként Ani matracát is, amely jóval kisebb volt az enyémnél és öt perc alatt végezni lehetett vele.

A rút kiskacsa – avagy a trónussá fejlődött kisszék esete

Az ütött-kopott kisszéket apósom bányászta elő a kerti holmijai közül. Kicsit kopott is volt, kicsit rozoga is, de a célra megfelelőnek látszott. Összecsukható lévén kis helyen elfért, viszont volt támlája is, ami a kényelmes üléshez kifejezetten előnyös. Tulajdonképpen ketten voltak, de másik, kevésbé komfortos, támla nélküli társát otthon hagytam, miután Magdi olyan szörnyen megrémült csomagjaim mennyisége láttán.

Na kaptam is először a többiektől gúnyos nézéseket: körülbelül úgy néztek, mintha legalábbis egy franciaágyat hoztam volna el magammal fene nagy kényelmemben. A szék egyéként nagyon jó szolgálatot tett: az asztalnak kinevezett uborkás vödörrel együtt kiváló étkezőhelynek bizonyult. De ezen ülve könnyebben elviselhető volt esténként a matracpumpálás is. Aztán egyszer csak azt vettem észre, hogy Magdi önfeledten üldögél a kisszéken: „mi itt csúfoltunk téged, aztán mégis milyen jó egy ilyenre leülni” – revidiálta a korábbi nézőpontot. A kisszék ezzel létjogosultságot nyert.

Az első napokban csupán szárazföldi eszközként használtam, a kocsiba raktam, amikor lehetett. Mikor aztán kénytelenek voltunk minden holminkat a hajónkba préselni, akkor a kényszer rávezetett az ideális megoldásra: beállítottam a kormányos ülés mögé, így a támlája, mintha az ülés támlája lenne, evezés közben kényelmesen támasztotta a derekamat. A másik hajóból nézve úgy tűnt - egy ideig jól el is vitatkoztak ezen -, mintha a hajóban is a széken ülnék. Ez a sokoldalúság már végképp megemelte a kisszék tekintélyét, melyet Magdiék egyszerűen csak trónnak kezdtek nevezni. A kisszék ezzel mindenkori pályafutása csúcsára emelkedett. (És most már mosolyoghat rajta bárki, a vizitúra felszerelésem részévé, sőt kincsévé vált.)

Kép 10: Asztal + küssék = összkomfort

12. Családi és társasági élet a vízen

A családi élet kategóriában részben a Vad család és a Bán család indult. Ők a „hogyan próbáljuk meg gyermekünket vizitúrázóvá nevelni egy hét alatt” című csoport-produkciót adták elő különböző műfajokban. A produkció során csaknem sikerült az egyik anyukát az idegbaj határára vinni (lásd a két fiú páros kajakozását), de egyébként a mutatványnak káros következményei nem voltak. A családi élet kategória másik indulója a Kiskun testvérpár volt akik ugyanabban a hajóban evezvén a „hogyan beszéljük meg végre tíz év eseményeit evezés közben” című dialógot mutatták be, Dókus Sanyit teljes verbális passzivitásra kárhoztatva (egyébként is egy parancsnok kormányozzon és ne beszélgessen). Sanyi csak akkor szakította meg néhány percre a párbeszédet, amikor néha a megyei szövetség számára videofelvételt készített. Ekkor tapintatosan figyelmeztette Magdiékat, hogy most olyan dolgokról ne beszéljenek, amit nem akarnak a megyei szövetség teljes tagságával megosztani. Sanyi egyébként a beszélgetések alapján a Kiskun család családfájától kezdve az összes háziállatot, Magdi kögyűjteményének minden egyes darabját, a családtagok magánéleti eseményeit, betegségeit stb. fel tudta volna sorolni. Kérdés, hogy amikor Péter hétfő reggel átvette a kormányosi posztot, hogyan tudta felvenni a beszélgetés fonalát, hogy a hátralévő három nap beszélgetéseiből értsen is valamit. Vagy neki újra elmondták előről?

A társasági élet kategóriában szintén a lányok mutattak be felejthetetlen produkciót. Miután Nóra már korábban ismerte a Kiskun testvéreket, ők hárman szinte elválaszthatatlan egységként mozogtak. Még úgy is, hogy Nóra a másik csónakban ült. Együtt főztek, együtt csinálták a szendvicseket és az egy táskában volt. A Nóráéban. A gyógyszerek is a Nóránál voltak. Így néhányszor a két helyiiparos csónak páros művezést hajtott végre a folyón, mikor kiderült, hogy Jutkáék sürgősen át akarnak valamit kérni Nórától. Mint ahogy a modern repülőgépek képesek a levegőben menet közben üzemanyagot felvenni, úgy a túra végére mi is a tökélyre fejlesztettük a „menet közbeni zsemleátadás” nevű formagyakorlatot.

A társasági élet a vízen többnyire a két helyiiparos csónak között zajlott, egymás melletti haladás közbeni beszélgetés formáját öltve. A Bán család és a Vad család el volt foglalva a családi élet kategóriában bemutatott produkciójával, Lajos pedig a vízen inkább csendben hátra húzódott, szóbeli megnyilvánulásai nagyrészt a túravezetői feladatával függtek össze. Természetesen a saját hajónkban önmagában is volt beszélgetés, amikor hallótávolon kívülre kerültünk a másik hajótól. Az elején az volt a beszédtema, hogy jobbra dől-e a hajó vagy balra, de egy idő után sor került minden egyéb témára. Nem lehet itt felsorolni, hogy mi mindenről esett szó, de helyett kapott benne Nóra egy húsrá kenhető keverékének receptje (csak arra emlékszem, hogy méz és ketchup is volt benne), valamint Ani olymoszi élménybeszámolója is.

A társasági élet a parton közös hajó és poggyászcipelésben, táborverésben, közös szalonna sütésben és beszélgetésben merült ki. Ültünk az aktuális szálláshelyhez közeli aktuális vendéglátó ipari műintézményben, iszogattuk jól megérdemelt sörünket vagy borunkat. Lajos ilyenkor feledtette az evezés közbeni szótlanágát és kifogyhatatlanul ontotta magából több évtizedes túratapasztalatait és élményeit.

13. Találkozás Kornéllal

Utunk egyik kellemes színfoltja, társasági életünk maradandó eseménye volt a Kornéllal való találkozásunk. Kornél (Lajosnak Kornél bácsi) túratársunk a helyiiparnál, több gyalogos túrán találkoztam vele jómagam is. Annyit tudtam róla, hogy csendes, magának való ember, Tiszadobon él és lovai vannak. A mostani találkozás egyáltalán nem a véletlen műve volt. Mikor kikötöttünk a tiszadobi pontonhíd után, némi tanácsstalanság ütötte fel a fejét a táborhelyet illetően. Lajos jobb lehetőség híján a komplejáró mellett szemelt ki egy helyet, aminek mindössze egy nagy hibája volt: a terület mellett mindkét oldalról öles betűk hirdették, hogy táborozni tilos. Ebben a patthelyzetben vette Magdi a telefonját és kérte Kornél segítségét. Ő - annak ellenére, hogy teljesen váratlanul érte a hívás – percekben belül a helyszínen volt és segíteni is tudott. Részben a polgármesterrel való ismeretsége kellett ahhoz, hogy a falu szabadstrandja mellett kialakított önkormányzati területen felferhessük sátrainkat, másrészt - mivel ez a terület mintegy három km-re volt a kikötési helytől - gépkocsijával segítette a csomagokat és minket a táborhelyre szállítani. Annyira örült a velünk való találkozásnak, hogy estére meg is hívott magához bennünket.

Este hat óra tájban a helyiipar ötfősre apadt csapata (Sanyi ekkor már nem volt velünk) felkereste Kornélt otthonában. A portán minden a természettel és önmagával békében élő ember gondosságát sugározta. A két szép ló, melyeken rendszeresen lovagolni szokott (a parádés hintó és a készülőfélben lévő lovasszán a lovak és a gazda későbbi időtöltését vetítették előre), az útszélen talált, hazavitt és felnevelt kutya. A biokertészetben éppen érett a cseresznye-meggy. Ennek gyümölcsét mi is megkóstoltuk, de ehhez előbb odébb kellett terelni a két lovat, akik szintén önfeledten lakmároztak az alsó ágakon lévő termésekből, s nekünk már szinte csak a fáról vagy a létráról sikerült érett szemeket találnunk. A teraszon jól esett a hús árnyék, a hús ital, miközben Kornél teljes zsemle és vajkrém készletét felfaltuk. Mindnyájan jól éreztük magunkat: mi örültünk a kedves fogadtatásnak, ő pedig örült, hogy némi zсібongást vittünk az egyébként elég magányosnak tűnő programjaiba.

Invitálásunkra másnap velünk tartott a Tiszán lefelé és a Sajón felfelé is a saját egyszemélyes, e jeles alkalom tiszteletére előbányászott és lepókhálózott kajakján. Úgy tervezte, hogy nap közben majd visszafordul és estére hazamegy, de végül egész nap velünk maradt és az éjszakát is velünk töltötte. A sátramban bőven volt hely, ennivaló jutott neki,

mentőmellényekből takaros fekvőhelyet vethetett magának és hálózsák helyett közös erővel összeszedtünk neki egy kis hálóruhát éjszakára. Nem is ezek aggasztották igazából, hanem a lovak etetése, de ezt telefonon sikerült megbeszélnie a szomszédjával. A jégesőt így velem együtt élvezte a sátorban és örült, hogy nem indult el este hazafelé, mert a jég útközben kapta volna el. Másnap kora hajnalban távozott, indult vissza a saját világába a lovaihoz és a kutyájához. Remélem szép emlékként őrzi meg ő is ezt a két napot!

Kép 11: Látogatás Kornélnál

14. Kultúrális élmények

Városnézések

Az alcím kissé félrevezető, mert utunk során csupán egyetlen várost, Tokajt érintettük. Mivel itt már többször is jártunk és láttunk már ezt-azt (Földi Józsi bácsi tudná megmondani, hogy mi mindent nem láttunk még!), ezért most Tokaj műemlékekben gazdag főutcáján bolyongva megnéztük az ABC-t, a kínai boltot, a 100 Ft-os boltot (ülőpárna vétel!), az édesség boltot és a Toldi vendéglőt. A többi szálláshelyünk községek mellett volt, így városnézésre oda nem tudtunk menni csak falunézésre (tényleg miért nincs olyan szavunk, hogy falunézés?). Ezek a nézelődések is érdekesek voltak annak ellenére, hogy ezekben a falvakban különleges turista látványosságok nincsenek. Ilyenek hiányában megnéztük a templomokat, bekukkantottunk a portákra, szép tornácos házakat kerestünk Magdinak (de jó lenne egy ilyenben élni), gyönyörködtünk a virágokban és találgattuk a neveiket, Magdi minden utunkba kerülő cicával szóba elegyedett útközben. Szóval élveztük azt a háborítatlan nyugalmat, amit városi ember csak ilyen kis eldugott falvakban talál meg.

„Főúri vendégek” a főúri kastélyban, avagy Csipkejuditka esete a toronyszobában

Tiszadobon van az Andrássy-ak egyik híres kastélya, ezt föltétlen látni kell! Érdekességei közé tartozik, hogy a 4 évszaznak megfelelően 4 bejárata, a 12 hónapnak megfelelően 12 tornya, az 52 hétnek megfelelően 52 szobája és a 365 napnak megfelelően 365 ablaka van. A

kastély mögött látványos, nyírott sövényből kialakított labirintus is található. A kastélypark egy szakasza a Holt-Tiszával érintkezik, így vizen is megközelíthető.

Kép 12: A tiszadobi kastély

Szóval ezt mindenképpen látni kell! De nem úgy, hogy csak úgy fogjuk magunkat és egyszerűen odasétálunk. Egy valamirevaló vizitúrázó vizen megy. Így a holtág felől közelítettük meg a kastélyt két négyes kenuval összesen heten.

Természetesen evezéshez öltözve. De ha már ott vagyunk, meg kéne belülről is nézni az épületet. Az elegáns kastély megtekintésének abszurditása rögtön nyilvánvalóvá válik, amint leírom a kinézetünket. Józsi (Vad apuka vagy Bán apuka) egy szál fürdőnadrágban strandpapucsban, szalmakalapban és napszemüvegben. Lajos a szokásos öreg-halász öltözetében, ezeréves szalmakalapjában és elegáns tornacipőjében. Judit fürdőruhában, amire valami felsőrészt felkapott és szoknya gyanánt a törülközőt tekerte a dereka köré. Én rövid nadrágban és pólóban (egyik sem frissen vasalt), lábamon a cipő a partraszállás következtében tocsogott a víztől (folyton attól tartottam, hogy víztócsát fogok magam után hagyni a kastély szalonjának parkettáján). Mindezek dacára olyan előkelően vonultunk végig a kastélyon, mintha legalábbis frakkban és nagyestélyiben feszítenénk.

A látogatás másik érdekessége, hogy Juditból majdnem Csipkerózsikát csináltunk. A kastélynak van ugyanis két toronyszobája, melyhez a feljárt rendszerint zárva tartják, hogy avatatlan vendégek (a kastélyban szállóvendégeket is fogadnak) ne kóborogjanak arra. A toronyszobákba a tetőtéren keresztül visz az út. Miután kísérőnk megmutatta az egyik toronyszobát, kifelé tessékelt bennünket. Judit viszont észrevette a másik szobába vezető utat és (ó örök női kíváncsiság!) elindult megnézni. (Egyébként abban a szobában született Andrássy Katinka, a későbbi Károlyi Mihályné, aki „vörös grófnő” néven vonult be a magyar történelembe.) Kísérőnk viszont nem vette észre Judit önkéntes elkóborlását, és annak rendje-módja szerint bezárta a lejáratot. Szerencsére hétig még tudtunk számolni, így a hiány gyorsan kiderült és Juditnak nem kellett száz évig várnia a toronyszobából való kiszabadulásra. (Kísérőnk szerint nem ez volt a legkényesebb eset: korábban a polgármestert

sikerült úgy bezárnia, hogy csak a toronyszoba erkélyéről kiabálva tudta felhívni magára a figyelmet, és így tudott kiszabadulni.)

Kép 13: A „főúri” társaság megérkezik a kastélyhoz

Várkeresőben

Tokaj mellett, a Bodrog és a Tisza összefolyásának közvetlen közelében található a Rákóczi vár romjai. A Toldi étteremben a tányérok alá olyan alátétet adtak, melyen egy korai rajz a várat ábrázolja, ez alapján tekintélyes kinézetű építmény lehetett. A romokat a térképek jelzik. A valóságban semmi nem jelzi. És nem is valami monumentális romot kell elképzelni: ami az egészről látszik, az egy rövid kőfal szakasz, amely talán az egyik bástyából maradt meg. Bár a várkeresés viszontagságait a test örömei című fejezetben már kellően ecseteltem, azért mégis el kell ismerni, hogy kár lett volna kihagyni a megkeresését. Ha már ott vannak azok a romok és történetesen mi is ott vagyunk, akkor nem is tekinthetnénk magunkat igazi túristának, ha csak úgy elmennénk mellette. Egy vérbeli turista igenis megkeresi az ilyen nevezetes helyeket függetlenül attól, hogy egy egész várat, vagy csupán néhány követ talál belőle. A történelmet, a múltat egy-két kő is fel tudja idézni. És örökre megmarad bennünk az emlék: jártunk a tokaji vár romjainál is. Az a néhány szúnyogcsípés pedig már el is múlt.

Zenei élmények

Ha nem lenne abszurd, azt mondanám, hogy a legnagyobb zenei élmény a csend volt. A természetnek az a nyugodt csendje, melyet a víz közepén, lakóhelyektől és utaktól távol élvezhettünk, mely akkor fogott körbe bennünket, mikor abbahagytuk az evezést is, így a csendet még lapátjaink csobbanása sem zavarta meg. De inkább azt mondom, hogy legnagyobb zenei élmény a madarak csicssergése volt, melyet út közben a fákon adtak elő a különféle fajokhoz tartozó madarak. Meg sem kíséreltem felsorolni, mennyi féle madarat hallottunk, a hangjukat pedig nem is tudnám leírni. Ehhez legalábbis ornitológusnak kellene lennem.

Én felkészültem arra is, hogy esténként zenét tudjak hallgatni, ezért korábban felsorolt csomaghegyeim egy CD lejátszót és vagy húsz lemezt is rejtettek. A sok tennivaló közepette viszont már csak lefekvéskor volt alkalmam bekapcsolni, de akkorra meg már olyan fáradt voltam, hogy a zongoraverseny első tétele után mindig elaludtam. Egy haszna mégis volt a lejátszónak. Első este Magdi fáradtsága miatt bent maradt a táborban, míg a többiek Tokajban bókászta. Én szintén a táborban voltam, őriztem a sátrakat. Felajánlottam neki a lejátszót, és ő Rossini nyitányait választotta ki az ott lévő CD-kből (Mozart éppen nem volt nálam), ez viszont annyira tetszett neki, hogy háromszor egymásután meghallgatta. Aninak is ajánlgattam Beethoven V. zongoraversenyét, de valahogy sosem jutott rá idő. Hiába, kevés volt az egy hét.

Foci

Nem akarok abban a színben feltűnni, mintha számomra a foci jelentené a kulturális élményt, de mivel pont a túra alatt zajlott a labdarúgó EB, megpróbáltam férfitársaimat a meccsnézések gyönyörének megnyerni (már ahol egyáltalán volt TV). Ez viszonylag kevésbé sikerült. Lajos és Sanyi először nem mutatott érdeklődést, majd egy-egy félidő erejéig mégiscsak odajöttek a tokaji kemping pingpong asztalán elhelyezett hordozható TV-hez, melyet mintegy tiz-tizenötven körül a tábor más lakóival és a biztonsági őrral egyetemben. A második félidőt azonban már nem várták meg, a meccsek élményeit így csak másnap reggel, három percben az én tolmácsolásomban élvezhették végig. Tokaj után már csak Tiszadán sikerült egy félidőt nézmem a csehek egyik meccséből a táborunk melletti büfé - számomra külön kihozott és beüzemelt - televízióján, de a második félidő elején, miután csak én árválkodtam az egész büfében egy fél üveg sör társaságában, zárórát hirdettek.

Lajos egyébként nyert valakitől tíz üveg sört, akivel abban fogadott, hogy szerinte nem a csehek fogják nyerni az EB-t. Így utólag belegondolok: mennyi sört lehetett volna nyerni, ha arra fogad, ami végülis lett, hogy a görögök lesznek az európa bajnokok.

15. Porból lettünk és porból ettünk – avagy a gyomor örömei

Főzére különösebben nem készültünk. Időnk sem nagyon lett volna rá, de ezek a kis turista gázpalackok sem arra vannak méretezve. Inkább csak teafőzésre és melegítésre. Teát mindennap főztük, a lányok természetesen kávé is. És még valamit főztünk: porleveseket. Ezek kellően mű-ízűek, de legalább meleg, folyékonyak és valamivel azért jobban hasonlítanak a valódi levesre, mint a marhamáj-krémes szendvics. Második fogásként pedig lehet melegíteni egy jól megválasztott konzervet, desszertnek pedig megteszi az otthonról hozott, összenyomorgatott-összeszáradt-összeolvadt nappolyi.

Apropó, a napsütés olvasztó hatása olyan újszerű fogásokat is lehetővé tett számunkra, mint a sztaniol papírról közvetlenül lenyalható csokoládé vagy a mártogatós margarinos kenyér. Ez utóbbi elkészítése igen egyszerű, nem kell hozzá kés és még a kenegetéssel sem kell bajlódni: a margarinos dobozba felülről könnyedén belelógatjuk az üres kenyeret, ami magától felszívja a margarint. (Előfeltétele, hogy a megolvadt margarin nap közben maradjon a dobozban és ne folyjon ki a táska aljára, mint az az én esetemben történt.) A kifolyásról jut eszembe: a lányok a túra során kifejlesztették a kávéval átítatott szendvicset is – ezt már korábban említettem, mint doppingszert -, ami nagyon praktikus, mert egy lépésben le lehet tudni vele az étkezést és a kávézást.

Étkezéseink során maradandó élményt jelentettek a szalonnasütések. Két alkalommal követtük ezt el, hétfőn és kedden este a tiszadobi, illetve a kesznyéteni táborhelyünkön. A

procedúrának feltétele volt, hogy tudjunk venni rendes kenyeret, mert a tartós kenyerek vékonyka szeletei erre a célra nem feleltek meg. Mivel hétvégén nem találtunk nyitva boltot, ezért maradt a két utolsó napra ez az esemény. Még csak nyárskészítéssel és tűzrakással sem kellett pepecselnünk, mivel Lajos hozott magával egy kifejezetten erre a célra készített, vasból készült nyeles célszerszámot. Ebbe belehelyeztük a szalonna és kolbász szeleteket és a gázpalack felett átforrósítottuk, a kiolvadt zsírt pedig a kiöntő csatornáján szépen ráfolyattuk az előre elkészített kenyerekre. Ugyan nem volt olyan romantikus, mintha a duruzsoló parázs fölött forgattuk volna a szalonnát, de kétségkívül nagyon gyors és praktikus megoldás. Márpedig elég éhesek lehettünk már estefelé, mert úgy nyeltük a zsíros kenyeret, mint Kornél lovai a meggyet. Az már más kérdés, hogy mennyit kellett forgolódni, mire el tudtam ez után a vacsora után aludni.

Kép 14: Szalonnasütés Kesznyéten mellett. Háttérben a Sajó

Különleges íz élményekben is volt részünk. Rám a legnagyobb hatást a szerencsi nápolyi tette, melyet Judit vett a tokaji édességboltban és könnyelműen körbekínált. Szerintem nem sok maradt neki. A további napokon különféle édességeket, drázsékat varázsolt elő. Azok is ugyanonnan származtak és mindegyik fenséges ízű volt. A másik különleges élményt a Bodrog ártéren, az ebédszünetünkben fellelt eperfáról való csemegézés jelentette. Bár még nem volt teljesen megérve, de így is nagyon finom volt és igazán ritkán adódik alkalmam, hogy ezt a gyümölcsöt élvezzem.

Egyetlen alkalom volt, amikor nem saját magunk készítettük el az ételünket. Mint említettem péntek este beültünk Tokajban a Toldi nevezetű vendéglátóipari intézménybe egy vacsorára. Mi Magdival közösen csülköt ettünk pékné módra, Jutka és Nóra pedig Tokaj-tál fantázianeveű halösszeállítást. A csülök egyébként elég száraz és rágós volt, Jutkáék pizstrángja pedig romlott (Judit ezt határozottan állította, márpedig neki ez a szakmája). Erre akkor jött rá, mikor Nóra már belakmározott belőle. Mindenesetre jóllaktunk és Nóra is túlélte a pizstrángot bármiféle gyomori következmény nélkül.

16. Jég dupla whisky nélkül

Kedd esti, Kesznyéten melletti táborhelyünk ideális vadkempingező hely: semmi infrastruktúra, derékig érő fű, hepehupás talaj. Itt vertük fel a sátrainkat: ki a hepébe, ki a hupába. Az idő még ideális volt: igaz ugyan, hogy a Sajón felfelé eveztünkben egy kis hűsítő esőt kaptunk, de ezt is Lajos intézte, hogy az árral szembeni evezés közben gyakorolhassuk az esőkabát felvételét és levételét. Még az esti szalonnasütés közben sem sejtettünk semmit, sőt a lányok Kornéllal besétáltak a faluba is. Mikor az ég hirtelen borulni kezdett kissé aggódtunk, hogy nem érnek vissza, de szerencsére jól voltak időzítve: az első esőcseppek már mindenkit a sátrában találtak.

Azután a többiek is. Egyre több és több. És egyre intenzívebben. Az első cseppek csak gyengéden kopogtattak a sátor tetején, a többiek már zörgettek, sőt dörömböltek. Azután a szél is bekapcsolódott a produkcióba, végül a villámok és a dörgések tették teljessé a hatást.

A hátamon feküdtem a sátorban. Két dörrenés között Kornél zsebrádiójából azonosíthatatlan hangfoszlányok úsztak át a sátor légtérén, majd azokat is elnyomta a sátor tetejéről hallható dübörgés. A sátorponyvát figyeltem: az első cseppek patakokban futottak végig a felületen, de a későbbiek olyan durván csapódtak neki a ponyvának, hogy porított formában egyszerűen az arcomba is csapódott néhány csepp. Ha ez sokáig így megy, előbb-utóbb baj lesz! De az égiek másként akarták: a vihar, mint Húsvétkor az illedelmes locsolkodó befejezván a műsort, meglocsolva a meglocsolandókat illedelmesen továbbállt egy házzal. És még piros tojást sem kért a locsolásért.

Mikor a vihar okozta károk felmérésére elődugtuk orrunkat a sátorból, nem várt látvány fogadott. A sátrak között borsónyi nagyságú jég szemek gyűltek össze. Kornél a sátorból kilépve egy bokáig érő tócsában találta magát, melynek másik vége Ani sátra alatt helyezkedett el. Bár Ani próbálta kitörölgetni a vizet sátrából, de reménytelen vállalkozás volt. Így hát végre ki tudtam használni a sátram méreteiből adódó előnyöket: erre az éjszakára Kornél mellett őt is be tudtam fogadni, hogy száraz helyen hajthassa álomra fejét.

Az égiek egyébként kegyesek voltak hozzánk a hét során. A fent kívül csak kedden este részesültünk az égi áldásból csendes kétórás eső formájában. Ekkor Sanyi mutatta be a sátorbeázásos produkciót, de ő az úszva alvást választotta, és csak másnap reggel árulta el nekünk, hogy tulajdonképpen mindene csurom vizes lett.

17. Lajos

Bár a korábbi részekben természetesen sokszor szerepelt, e kis élményleírásban külön fejezettel is szeretnék megemlékezni Kovács Lajosról, túravezetőnkéről (aki egyébként a megyei természetjáró szövetség marketing ügyekért felelős igazgatója is), akinek ezt az egy hetet köszönhetjük.

Tündér Lala – avagy egy megkésett névadó

A nevet Lajos találta magának. Nem kitalálta, hanem találta (mondhatni az utcán hevert). A túra utolsó napján jártunk, a távolban már feltűnedeztek Tiszaújváros impozáns kémény-erdei. Szépen csendben csordogáltunk lefelé, a jobb parton épült vikkendházakat nézegettük, mikor egyszer csak belebegett a fenti név szemünk elé, egy csónak oldalára festett felirat formájában. „Ott vagyok én!”- mondta Lajos felragyogó arccal. Ha néhány nappal korábban

történik az eset, talán rajta is maradt volna a név. Így azonban másfél óra múlva kikötöttünk és a semmiből előtűnt név a semmibe tűnt tova.

Kép15: Hadd lássam csak azt a beszállást!

A vizipásztor

Mindig sokra becsültem azokat az embereket, akik felvállalják magukra, hogy programokat szervezzenek mások számára, ami a résztvevőknek többnyire csak szórakozás, az ő számukra viszont részben sok munka, elfoglaltság, részben hatalmas felelősség. A vizitúra különösen nem tartozik a teljesen veszélytelen szórakozások közé, pláne ilyen a vizitúrában kevésbé jártas társasággal, mint mi is voltunk. (S mi még viszonylag könnyű eset voltunk, hiszen a csapat nagy része azért gyalogos és kerékpáros túrákban megedződött, fegyelmezett felnőttekből állt. Mennyivel nehezebb lehet a helyzet egy sokkal nagyobb létszámú, edzetlen és kevésbé fegyelmezett gyereksereggel!)

Míg mi szabadon fickádoztunk a hajóinkkal, addig Lajos jó pásztorként leginkább mögöttünk jött, az egész hajórajt szemmel tartva őrizte utunkat, út közben is ellátott bennünket jó tanácsokkal intelmekkel. Csak akkor szólt rá a rakoncátlanul előre szaladókra, amikor már nagyon szétszaladt a nyáj. Ekkor felhangzott hátulról a már idézett horgonyos felszólítás. Vagy a mobil. De ezen túlmenően is mindent igyekezett elkövetni, hogy ez a hetünk, melynek lefolyását rábíztuk, érdekesesen és élménygazdagon teljen el. Itt, e formában is szeretném ezt megköszönni neki.

(Ugyanilyen a köszönet illet meg mindenkit, aki bármilyen program, túra szervezése során saját idejét, energiáját, idegzetét állítja a többiek szolgálatába, még ha nem is kerül ilyen írott formában kifejezésre. Úgyhogy, ha olyanok is elolvassák ezt az irományt, akikre illenek a fentiek, azok mind vegyék magukra ezt az általános köszönetet!)

„Már nem bírtam nézni!- avagy hogyan lett Lajosnak új strandpapucs

Lajos évtizedek túrái alatt kikísérletezett, hagyományos öltözete könnyű hosszú ujjú ingből, hosszúnadrágból, egy – valószínűleg a szó szoros értelmében is - viharvert szalmakalapból és egy tornacipőből állt. Ez utóbbit a hajóban viselte, a táborhelyeken kicserélte egy snájdig csámpás strandpapucsra. A kollekciót egy színes csíkos szőtt műanyag szatyor egészítette ki,

melynek állapota jól harmonizált a kollekción többi tagjával. E darabok szinte rituális jelleggel hozzánőttek, szinte a részévé, imázsához tartozóvá váltak. A szalmakalapja saját bevallása szerint olyan rozoga, hogy már csak az a céna tartja össze, mellyel már ki tudja hányadszor hozta vissza a szétfésülés határáról. Papucsában olyan egyedülállóan csámpásan tudott menni, hogy a sarkai többet találkozta a földdel, mint a papucs felületével.

„Már nem bírtam nézni!- fakadt ki Magdi, midőn egy frissen vásárolt vadonatúj strandpapucsot halászott elő táskájából a tiszadobi piacról való visszatértekor és ünnepélyes keretek között Lajosnak ajándékozta. Lajos kissé meglepődött – talán kissé meg is hatódott az eseményen, majd ha lehet még ünnepélyesebben megfogta régi papucsát és a szemetes zsákba pottyantotta a sok-sok kalandban hű társat. (Azt már csak másnap tréfaként jegyezte meg, hogy amikor nem láttuk, titokban kikotorta a szeméből. Hát ahogy én ismerem, lehet, hogy nem is csak viccelt, hanem tényleg meg is tette.)

A következő túrára Magdi egy homokozó készletet ígért Lajosnak. Az egyik partszakaszon ugyanis arra lettek figyelmesek, hogy Lajos kézzel homokot pakol egy műanyag zsákba. Mielőtt még bárki arra gondolna, hogy házépítéshez gyűjtötte ily módon az építőanyagot, elárulom: nem erről van szó. Egyedül ült egy háromszemélyes kenu hátsó ülésén és a hajó eleje nagyon felemelkedett, így nehéz volt evezni. Korábban köveket gyűjtött nehezeknek az egyik parton, de azok nem váltak be, így fordult a homokozó módszerhez. Mindenesetre jól nézhetett ki a Tisza-parti homokozás közben. Kár, hogy erről nincs fényképem!

Kép 16: „Látod hogy emelkedik a hajó eleje?”

Két másodperc, avagy a drámatagozat

Lajos jó túravezetőként mindig jóelőre felhívta a figyelmünket a várható veszélyekre, baleseti forrásokra. Vegyiparban dolgozóként tudom, hogy ez feltétlenül fontos: tudni mit szabad és mit nem, milyen tettemnek mi lehet a következménye, mit tegyek ha rendkívüli esemény történik.

Nos az okítások néha kissé vészjóslóra sikeredtek, a lányok meg is állapították, hogy Lajos minden bizonnyal drámatagozaton végzett. Olyan jól sikerült az esetleg bekövetkező eseményeket ecsetelnie, hogy a túra vége felé már eleve úgy kezdte mondókáját: nem ijesztgetésként mondom... majd végül hozzátette: ez nem azt jelenti, hogy az esemény biztosan be is fog következni. Például, mikor a Sajón sikerült a négy hajót egymás mellé egy vonalba felsorakoztatnunk, és úgy haladtunk lefelé a sodrással, mint a magyar haderő annak idején a május elsejei díszszemlén, Lajos diadalmunkat lelohasztva okulásként közölte, hogy ilyenkor szoktak a tömeges borulások bekövetkezni. Ugyanis a sodrás miatt váratlan helyzetek adódhatnak és a korrekciós mozdulatoknál a hajók egymást akadályozzák – de ez természetesen nem azt jelenti, hogy most tömeges borulás fog bekövetkezni. Szerencsére nem hogy tömeges, de egy icike-picike borulás sem következett be egész idő alatt.

A legemlékezetesebb okítást a tiszadobi pontonhíd alatti áthaladás előtt hallottuk. Ennek az volt a lényege, hogy ha nem a megfelelő nyíláson akarunk átmenni, akkor biztosan felborulunk, mert beleakadunk az alig észrevehető drótkötelekbe. Ha a megfelelő nyíláson megyünk ugyan, de nem teljesen szemből közelítjük meg (ez nem volt olyan egyszerű, mert a híd pont egy kanyarban helyezkedik el), és nem a nyílás közepén, egyenes vonalban haladunk, vagy ha nem evezünk az áthaladás idején, akkor az áramlás nekisodorhat a híd falának. Ha ez bekövetkezik, akkor kb. 2 másodpercünk van (később már csak 1 másodpercet mondott), hogy elhagyjuk a hajót, mert az áramlás úgyis belefördít a vízbe. Ilyen előkészítés után majdhogynem körzöt és vonalzót kezdtem el keresgélni, hogy a hídra pontosan merőlegesen érkezhessünk és pontosan a felezővonalon. Ekkora koncentráció mellett természetesen gond nélkül átjutottunk, de azért most is azt mondom: nem voltak hiábavalók a figyelmeztetések, jobb félni...! Mert azért Murphy törvényeit is ismerjük!

Ezt ne!!!

Lajos mellett, hogy naponta több alkalommal próbálta belénk sulykolni mindazokat, amiket tennünk kell és amelyek megtétele szigorúan tilos rendszeres gyakorlati órákat is tartott. Leginkább abból, amit eszünk ágába se jusson megtenni.

Kép 17: Lajos elrettentési bemutató órája: „És akkor így jár az a szerencsétlen, aki megpróbál a nádasban evezni!”

Miután nagynehezen belénkverte, hogy a hajóban való felállás szinte a hét főbűnnel vetekszik, azután rendszeresen azt láttuk, hogy nagy előszeretettel áll fel a hajó közepén. Természetesen a tanító ilyenkor is kibújt belőle, mert ilyenkor sietett felhívni a figyelmünket: ezt meg se próbáljuk mi utánacsinálni. Kicsit olyan volt a helyzet, mint amikor a TV bemondónő kedvesen felhívja a TV-t bámuló gyerekek figyelmét, hogy a most következő kaszkadőr bemutatóban látott produciókat lehetőleg ne próbálják megcsinálni a műsor után.

Mibe kerül egy hajó, avagy Lajos és a vágató infláció

Mondhat a Magyar Nemzeti Bank és a Pénzügyminisztérium akármit, én most már tudom, hogy igenis beléptünk a vágató infláció korszakába. Lajos ugyanis legelső nap lelkünkre kötötte, hogy nagyon vigyázzunk az út során a hajókra, mert egy ilyen hajó százezer Ft-ba kerül. Második nap elmondta, hogy ne szálljunk úgy ki-be a hajóba hogy az orra kint van, és át lehet látni alatta, mert könnyen megroppanhat és egy ilyen hajó százötvenezer Ft. Két nap múlva felhívta figyelmünket arra, hogy köves parton külön is vigyázni kell a kiszállásnál, mert a kövek nagyon veszélyesek a hajó aljára és egy hajó ugye kétszázezer Ft-ba kerül. Ötödik nap figyelmeztetett bennünket, hogy ne lépünk bele a parton álló hajóba, mert kiszakad a feneke és egy ilyen hajó nem olcsó ám: van az kétszáz-kétszázötvenezer Ft is! Utolsó nap a hajók kiemelésekor és partra hordásakor óvott bennünket, nehogy valaminek nekiüssük a hajókat, mert nagyon könnyen sérülnek és nem lenne jó, ha közösen kellene összedobni azt a két-háromszázezer Ft-ot, amibe egy ilyen hajó kerül.

Hát én ammondó vagyok, ha egy ilyen hajó ára egy hét leforgása alatt a háromszorosára emelkedik, akkor beszélhet nekem a pénzügyminiszter.

Távolban egy fehér...madárraj? – avagy tudnak-e a tavirózsák repülni?

„Csak csendben, hang nélkül, óvatosan merítsd a lapátot” suttogta Lajos a vezényszavakat. Mint az árnyak úgy siklottunk a Bodrog árterén a Nagy tó víztükrén a nád és a sulyom által szabadon hagyott kis csapásokban. Előttünk, mintegy száz méterre fehér foltok tömege lebegett a víz fölött, a víz és az ég szinte elválaszthatatlan kékségének határán.

Kép 18: Fehér foltok lebegnek a vizen

Gyermekkorom olvasmányaiában a párducügységű indiánok cserkésztek be ilyen nesztelenül a gyanútlan cowboyokat. Mi a mártogató evezési technikával settenkedtünk egyre közelebb és közelebb, olyan csendben, hogy még a legyek, szúnyogok döngése is úgy hangzott, mint oroslán bömbölése. „Csak meg ne riadjanak, csak el ne repüljenek!”- ismételte Lajos a kitűzött célt. Mi meg csak settenkedtünk, settenkedtünk. Aztán ahogy közeledtünk egyre világosabbá vált a helyzet: csaphatnánk mi akármekkora zajt, az a szép fehér csapat akkor sem repülne el – mivel a tudomány jelenlegi állása szerint a tavirózsák nem tudnak repülni. Szegény Lajos! Nem elég, hogy az áhított kócsagok helyett kénytelen volt a lótuszvirágokkal beérni, de még egy üveg sört is veszített a Magdival való fogadáson. Záró poénként még az is az eszébe jutott, hogy a távcsöve végig ott lapult a csónakjában.

18. Fénykép, videó

Az út során megpróbáltuk élményeinket képi formában is rögzíteni. Sanyinál és nálam is volt videokamera és fényképezőgép. A videofelvételeket azzal a céllal is készítettük, hogy a megyei természetjáró szövetségnek az éves túrákat bemutató filmjébe a vizitúra területéről is be lehessen vágni néhány percnyi részt.

Sanyi kezdettől fogva nagy lendülettel videózott és fényképezett menet közben is (neki egyébként is csak vasárnap estig volt ideje), mert a nagyobb vizitúra tapasztalata miatt bátrabb volt. Én az első napon úgy elpakoltam a videót mindenféle légmentes műanyag tasakokba és még a műanyag vödörbe is, hogy már az elővétele és elrakása is kész tortúra volt. Némileg tartottam a beborulástól és úgy voltam vele, hogy ha már ez egyszer mégiscsak bekövetkezik, akkor lehetőleg ne a kamerával a kezemben csobbanjak a vízbe. Nem beszélve arról, hogy az első időkben annyira lefoglalt a kormányzás, hogy nem is jutott rá időm. Így az első felvételek inkább a partokon, kikötés közben készültek.

Később már én is merészebben elő-elővettem a gépeket, de pont a legélménydúsabb részeknél (hullámokon való átevickélés, híd alatti áthaladások, zsilipelés) hol a kormányzás foglalta el a kezem, hol a kapaszkodás. Néha Anit is bevontam a fényképezés örömeibe, amikor az ő kezeit könnyebben fel lehetett szabadítani. Így ő készítette például a Bodrog-ártér és az Andrassy-kastély felvételeit. A nehézkes körülmények ellenére sikerült egy órányi videofelvételt és száznál több digitális fényképet készítenem, melyekből a szöveghez illeszkedően néhányat ebben az élménybeszámolóban is bemutatok.

19. Napról napra

Az eddigi elbeszéléseim során nem követtem az időrendet, hanem egymással összefüggő élményeket igyekeztem csokorba szedni, függetlenül attól, hogy mikor történtek. Talán szívós munkával az eddigiekből is össze lehetne bogarászni, hogy tulajdonképpen mikor merre járt a csapat, de ezt megkönnyítendő inkább röviden felvázolom az egyes napok eseményeit.

1. nap: június 24, csütörtök

Olaszliszkától indultunk két négyes, három hármas kenuval és egy kajakkal. Két kísérőautó jött velünk. Egész nap a Bodrogon evezünk egészen Tokajig, ahol a híd melletti kempingben vertük fel sátrainkat. Itt még Józsi felesége Ági is a hajóban jött, később inkább autóra váltott, az egyik kocsival követte a csapatot. Este kiscsoportos fakultatív séta Tokajban, éjszaka közös eső.

2. nap: június 25, péntek

Egész napos bolyongás a Bodrog árterén csomagok nélkül, a Rákóczi vár megkeresése. Éjszaka a szállás az előző napival azonos, így felmentést kaptunk a szokásos sátorbontás és sátorverés alól. Este szintén Tokaj, ekkor jártunk a Toldi vendéglőben.

3. nap: június 26, szombat

Péter csatlakozott a csapathoz, ő jött a kajakkal. Reggel néhány percre találkoztunk a tiszaujvárosi csapattal, akik gyorsabban haladnak és vasárnapra már Tiszaujvárosba értek. A Tiszán eveztünk egészen Tiszatardosig. A komp mellett kedvező kempinget találunk, így itt táboroztunk le. Este séta a faluban.

4. nap: június 27, vasárnap

A Tiszán haladtunk Tiszalökgig, ahol egy oldalcsatornán beveztünk a szabadstrandra. Tiszatardosról az egyik autó nem tudott elindulni akkumulátor probléma miatt, ezért Sanyiból és a két családfőből álló mentőalakulat vissza akart evezni a kocsni beindítására. A nők viszont betolták az autót, az beindult, és minden mehetett tovább az eredeti tervek szerint. Kis látogatás a Keleti-főcsatornán, majd zsilipelés. Este Tiszadada szabadstrandján kikötés és táborverés. Este a László-nap megünneplése a strand büfében. Sanyi elkészönt tőlünk. Az egyik kísérő kocsni is végleg eltávozott, elvitte a feleslegessé vált kajákat és Józsi kevésbé felesleges pálinkáját, amit egész végig hiányolt utána.

5. nap: június 28, hétfő

Péter átvette Sanyi helyét Magdiék hajójában. A Tiszán haladtunk Tiszadobig, átkelés a pontonhíd alatt. A hármas hajókat a komp mellett hagytuk, két négyest kocsni tetején bevittünk a faluba az összes csomaggal. Táborozás az önkormányzat területén a szabadstranddal szemben. Evezés a holtágon, az Andrassy-kastély meglátogatása. Este látogatás Kornélnál, majd szalonnasütés a táborban.

Kép 19: Evezés után édes a takarítás

6. nap: június 29, kedd

Reggel Lajos megkapta új papucsát. Kornéllal kiegészülve haladtunk lefelé a Tiszán a Sajó torkolatig, majd felfelé a Sajón a Hernád és Takta torkolatig. Vadkempingezés. Szalonnasütés. Este séta Kesznyétenben. Sötétedés után jégeső.

7. nap: június 30, szerda

Kornél hajnalban visszaindult Tiszadobra. Mi leszáguldtunk a Sajón. Útközben találkozunk a bánrévei csapattal, a pihenőhelyeken többször leelőztük egymást, a Sajó alsó szakaszán kis ideig együtt haladtunk. A Tiszán már csak 6 km volt, és dél körül befejeztük utunkat Tiszaújvárosban. A hét során mintegy 120 km-t tettünk meg. A TSC vízitelepén kötöttünk ki, ahol a TSC vezetői fogadtak bennünket és szabadon folyt a sör és a zsíroskenyér (mivel a melegben megolvadt rajta a zsír).

**Kép 20: Megérkezés után Tiszaújvárosban
(baloldalt Hegedűs Csaba a TSC természetjáró szakosztályának elnöke)**

20. Utószó

És most leteszem a lantot. Amit el akartam mondani, az itt van a papíron. A túra egy hétig tartott, amíg szavakba öntöttem, az két hétig. Tulajdonképpen a magam öröme, szórakozására írtam. A magam élményeit a magam stílusában. De azért talán kicsivel több ettől. Amit leírtam nem titkos, bárki elolvashatja. Aki részese volt az élményeknek, az fogja érteni a félszavakat is. Aki nem volt társunk e túrán, az ugyan nem találja meg benne az élmény-felidézés örömét, de talán egy picikét belelát ennek a hétnek a hangulatába és talán egy picikét sajnálni fogja, hogy nem volt velünk.

Az élet közben zajlik. Magdi már azóta hazajött a következő egyhetes – ezúttal alföldi kék gyalogos – túrájáról, Ani lázasan készülődik az Alpokba, én pedig a fiammal megyek hamarosan egy következő vizitúrára. Jönnek az új élmények, elhalványítják a korábbiakat. Nemsokára ez a hét sem lesz több, mint egyike múltunk eseményeinek, egy pont élményeink listáján. Nekem ez az írás azt jelenti, hogy később – akár évek, évtizedek múlva – elolvasva az élmény ugyanolyan eleven legyen, mint most. Remélem nem csak nekem.

Miskolc, 2004. július 20.

Kép 21: A csapat

Tartalomjegyzék

1.	Előszó.....	2
2.	Apu hogy megy be...?.....	2
3.	Ha elindul a vonat (helyett hajó)...Ha elindul!.....	4
4.	Komámasszony hol a...az egyensúly?.....	5
5.	Előre!.....	6
6.	Tempójelzés: larghetto (lassacskán)!.....	6
7.	Útirány – avagy előttünk a Nagy-Kopasz... Már megint?!.....	7
8.	Akadályok.....	8
9.	Zsibbadások és sikolyok - avagy a test „örömei” a hosszú út során.....	12
10.	Az élet oldalai.....	14
11.	A tábori élet apró élvezetei.....	16
12.	Családi és társasági élet a vízen.....	18
13.	Találkozás Kornéllal.....	19
14.	Kulturális élmények.....	20
15.	Porból lettünk és porból ettünk - avagy a gyomor örömei.....	23
16.	Jég dupla whisky nélkül.....	25
17.	Lajos.....	25
18.	Fénykép, videó.....	30
19.	Napról napra.....	30
20.	Utószó.....	33